

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida tasviriy san'at darslarida innovatsion pedagogik yondashuvlar

Boboniyozova Roziya Mirsalim qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada umumiy o'rta ta'lim maktablarida tasviriy san'at darslarini samarali tashkil etish va o'quvchilar ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Maqolada interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish va texnologik vositalardan foydalanish orqali dars samaradorligini oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, o'quvchilarning estetik didi, vizual tafakkuri va ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Tasviriy san'at, innovatsion pedagogik yondashuvlar, interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, ijodiy ko'nikmalar, o'quv samaradorligi, 5–7-sinf.

Tasviriy san'at fani o'quvchilarning estetik savodxonligini, vizual tafakkurini va ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida 5–7-sinf o'quvchilari bilan tasviriy san'at darslari nafaqat texnik ko'nikmalarni shakllantiradi, balki ularning rang, shakl, kompozitsiya va proporsiyalarni idrok etish qobiliyatini ham rivojlantiradi.

Bugungi ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik yondashuvlar va interfaol metodlarni qo'llash dars samaradorligini oshirish va o'quvchilarning faolligini rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Guruh ishlari, loyiha asosida o'qitish, multimedia va texnologik vositalardan foydalanish o'quvchilarning ijodiy fikrlashini, mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini va vizual muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Maqolada umumiy o'rta ta'lim maktablarida tasviriy san'at darslarini samarali tashkil etish texnologiyalari, interfaol va innovatsion metodlar, shuningdek, o'quvchilarning ijodiy va estetik ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar keltiriladi.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida 5–7-sinf o'quvchilari bilan tasviriy san'at darslarini samarali tashkil etish innovatsion pedagogik yondashuvlarni qo'llash orqali amalga oshiriladi. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, guruh ishlari va texnologik vositalardan foydalanish o'quvchilarning ijodiy tafakkurini, estetik didini va vizual ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Tasviriy san'at darslarida o'quvchilar nafaqat texnik qobiliyatlarni o'rganadi, balki rang, shakl, kompozitsiya va proporsiyalarni idrok etish ko'nikmalarini ham shakllantiradi. Shu bilan birga, dars jarayoni o'quvchilarda mustaqil ijodiy faoliyatni

shakllantirish, vizual muammolarni hal qilish va o'z fikrini estetik vositalar orqali ifodalash qobiliyatini oshiradi.

Pedagogik yondashuvlar dars rejalashtirish jarayonida o'qituvchiga yordam beradi. Guruh ishlari o'quvchilarga birgalikda ishlash, fikr almashish va konstruktiv tanqidni o'rganish imkonini beradi. Loyihalar asosida o'qitish metodikasi o'quvchilarga o'z ijodiy loyihalarini yaratish va yakuniy natijani taqdim etish orqali mas'uliyat va ijodiy mustaqillikni rivojlantiradi.

Rang, shakl va kompozitsiya bilan ishlash texnologiyalari dars samaradorligini oshiradi. O'quvchilarga turli rang kombinatsiyalarini sinab ko'rish, kompozitsiya elementlarini joylashtirish va vizual uyg'unlik yaratish imkoniyatini beradigan mashg'ulotlar ijodiy tafakkurini kengaytiradi. Interaktiv doska, multimedia ilovalari va boshqa texnologik vositalar orqali darsni boyitish o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi va dars jarayonini qiziqarli qiladi.

O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda reflektiv mashg'ulotlar ham muhimdir. Har bir ijodiy ishni tahlil qilish, o'z ishini va sinfdoshlarning ishlari baholash, tanqidiy fikrlash va vizual nazariyani rivojlantirishga yordam beradi. Bu jarayon o'quvchilarni mustaqil qaror qabul qilishga, xatolarni aniqlash va tuzatishga o'rgatadi.

Pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali darslar nafaqat ijodiy, balki integratsiyalashgan tarzda o'tkaziladi. Masalan, tarixiy san'at namunalarini tahlil qilish, turli madaniyatlarning tasviriy san'at elementlarini o'rganish va amaliy mashg'ulotlarda ulardan ilhom olish o'quvchilarning madaniy bilimini va estetik didini rivojlantiradi.

O'quvchilarni motivatsiya qilish texnologiyalari samaradorlikni oshiradi. Rag'batlantiruvchi vazifalar, ijodiy tanlovlar va ko'rgazmalar o'quvchilarda qiziqish uyg'otadi va ularni faollikka undaydi. Shu bilan birga, individual yondashuv har bir o'quvchining qobiliyat va ehtiyojlarini hisobga olish orqali ijodiy rivojlanishni ta'minlaydi.

5–7-sinf o'quvchilari bilan ishlashda integratsiyalashgan dars texnologiyalari ham samarali hisoblanadi. Masalan, matematika, biologiya yoki tarix bilan bog'langan tasviriy san'at mashg'ulotlari o'quvchilarning konseptual fikrlashini kengaytiradi va fanlararo bog'liqlikni rivojlantiradi. Shu bilan birga, ijodiy vazifalar orqali o'quvchilar mavzuni amaliy tarzda o'zlashtiradi va o'z fikrini vizual vositalar bilan ifodalaydi.

O'qituvchi darsni rejalashtirishda texnologik vositalarni qo'llash bilan birga, o'quvchilarni mustaqil ishlashga undaydi. Multimedia ilovalari yordamida rang, shakl va kompozitsiya bo'yicha eksperimentlar o'tkazish, o'z ishini rasmiylashtirish va yakuniy natijani baholash imkoniyati yaratiladi. Bu esa ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish bilan birga, o'quvchilarning texnologik savodxonligini oshiradi.

Umumiy olganda, pedagogik texnologiyalarni qo'llash 5–7-sinf o'quvchilarining tasviriy san'at faniga qiziqishini oshiradi, ijodiy ko'nikmalarini

rivojlantiradi va dars samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Innovatsion metodlar, interfaol mashg'ulotlar, texnologik vositalar va reflektiv yondashuvlarning uyg'unligi o'quvchilarning ijodiy tafakkurini kengaytiradi va ularni mustaqil fikrlashga o'rgatadi.

Shu bilan birga, samarali pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'qituvchining professional malakasini oshiradi, dars jarayonini optimallashtiradi va maktabdagi tasviriy san'at darslarining sifatini yaxshilaydi. 5–7-sinf o'quvchilari misolida ushbu yondashuvlar o'quvchilarning vizual va estetik savodxonligini rivojlantirish, ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish va ularning umumiy intellektual rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida 5–7-sinf o'quvchilari bilan tasviriy san'at darslarini innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida o'qitish dars samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, guruh ishlari va texnologik vositalardan foydalanish o'quvchilarning ijodiy fikrlashini, vizual tasavvurini va estetik didini rivojlantiradi.

Reflektiv mashg'ulotlar va individual yondashuv o'quvchilarda mustaqil ijodiy faoliyatni shakllantiradi, ularning muammolarni hal qilish va o'z fikrini vizual vositalar orqali ifodalash qobiliyatini oshiradi. Shu bilan birga, innovatsion pedagogik yondashuvlar darslarni qiziqarli va interaktiv qiladi, o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi.

Natijada, tasviriy san'at fanini samarali o'qitish orqali o'quvchilar o'z ijodiy salohiyatini to'liq ochadi, vizual va estetik savodxonligini rivojlantiradi hamda intellektual va shaxsiy rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatelnosti // *Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka*. – 2017. – №2. – S. 109–110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – №1. – S. 131–134.
3. Shavdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // *Inter education & global study*. – 2024. – №1. – S. 8–14.
4. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology // *AIP Conference Proceedings*. – 2025. – Vol. 3268. – №1. – S. 070035.
5. Baymetov B. B., Shavdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // *International Journal on Integrated Education*. – 2023. – Vol. 4. – №3. – S. 60–66.